GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĚ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 49. Sâmbătă 2 (14) Martie 1885.

Braşovŭ, 1 (13) Martie 1885.

Triste şi jalnice timpurĭ amŭ mai ajunsŭ noi Românii ardelenĭ, ca sĕ fimŭ opriţĭ acum şi dela rugăciunĭ în sfânta biserică şi încă de insişĭ Archiereii noştri.

O nespusă durere amŭ sĕmţitŭ când amŭ vĕḍutŭ nenorocirea, ce ne-a ajunsŭ, în tótă grozăvia ei.

Sĕ fie óre cu putinţă, ne întrebamŭ noi la primele faime ce ne sosiră, ca şi acei archierei ai noştri, carĭ până acum s'au feritŭ de a se face unélta planurilorŭ despotice ale celorŭ dela putere, sĕ între în cursa ce le-a întins'o celŭ mai neruşinatŭ terorismŭ alŭ veacului de faţă?

Sĕ fie óre posibilŭ, ne ḍicemŭ, ca acestĭ Archerei sĕ se abată până într'atâta dela a lorŭ sântă chemare, dela misiunea lorŭ de păstorĭ evangelicĭ, carĭ trebue sĕ-şi pună sufletulŭ pentru turma cuvêntătóre, ce le-a încredinţat'o duhulŭ sfântŭ şi voinţa poporului?

A fostŭ cu putinţă. Nenorocirea s'a întêmplatŭ şi cruda realitate ne face sĕ ne îngrozimŭ de mărimea ei.

Ceea ce nu ni-arŭ fi putută trece prin gândŭ de amŭ fi trăitŭ încă o sută de anĭ, până la alŭ doilea centenarŭ alŭ marilorŭ noştri mucenicĭ naţionalĭ, s'a petrecutŭ înainte cu două sĕptĕmânĭ: ministrulŭ de culte ungurescŭ a „poruncitŭ“ Archiereilorŭ noştri de a opri sĕ se facă rugăciunĭ în biserică în Sâmbĕta de 16 (28) Februariu din paresimĭ şi archiereii noştri s'au grăbitŭ de-a satisface acelei poruncĭ.

Nu cunóscemŭ cuprinsulŭ ordinului ministerialŭ, care presupunemŭ că li-s'a adresatŭ Archiereilorŭ noştri pe cale telegrafică, dar vedemŭ cu adêncă mâhnire urmările lui fatale.

Precum ni s'a raportatŭ din diferite părţĭ, nicĭ Escelenţa Sa părintele Metropolitŭ dela Blaşiu, Dr. Ioanŭ Vancea, n'a rĕmasŭ îndĕrătŭ în zelulŭ de a face pe voia ministrului.

Acésta ne-a surprinsŭ în modŭ fórte durerosŭ, fiind-că sciamŭ că Escelenţa Sa s'a feritŭ până acum dela ori-ce demonstraţiune în favórea politicei şi a scopurilorŭ meschine ale celorŭ dela putere! Cu atâtŭ mai mare însĕ a trebuitŭ sĕ fie surprinderea nóstră când amŭ înţelesŭ, că Prea Sânţia Sa Metropolitulŭ Vancea a mersŭ până a interḍice nu numai ţinerea parastasului pentru Horia şi Cloşca, ci şi celebrarea sfintei liturghii şi orice rugăciune bisericéscă în ḍiua aniversărei de 16 (28) Februariu.

Nu credemŭ că din timpii nenorociţĭ ai prigonirilorŭ religióse, ce au trebuitŭ sĕ le îndure strămoşii noştri sub domnia principilorŭ calvinĭ, sĕ se mai fi ivitŭ vr'unŭ casŭ, ca preoţilorŭ românĭ sĕ le fie interḍisŭ de-a face sfintele rugăciunĭ în biserică în postulŭ mare. Şi astăḍĭ în veaculŭ ḍisŭ alŭ luminei şi alŭ progresului, într'unŭ statŭ ce se fălesce cu constituţiunalismulŭ şi cu liberalismulŭ sĕu, în sênulŭ unei bisericĭ, care în puterea dreptului divinŭ şi umanŭ este pe deplinŭ autonómă, însuşĭ capulŭ acestei bisericĭ vine şi opresce ţinerea de rugăciunĭ, vine şi se închină ilegalităţii şi abusului de putere!

Nu cunóscemŭ întregŭ cuprinsulŭ circulariei metropolitane nr. 595 dela 25 Febr. n. Ajunge însĕ că ea a cerutŭ dela preoţii românĭ, ca sĕ nu celebreze parastasŭ, *nicĭ liturgiă* în ḍiua de 28 Februariu, ajunge că acéstă nenorocită circulară a fostŭ subscrisă într'unŭ ceasŭ rĕu de însăşĭ mâna Escelenţei Sale Metropolitului Vancea.

Nu mai are, pentru Dumneḍeu, Escelenţa Sa nicĭ unŭ consiliarŭ împregiurulŭ sĕu, care sĕ fi avutŭ curagiulŭ românescŭ a-i arătă cursa blăstămată, ce i s'a pusŭ, a-i deschide ochii, ca sĕ vĕdă prăpastia, în care nisce momente de slăbiciune, ca cele în care a subscrisŭ acea circulară, póte sĕ prăvălĕscă biserica română unită?

Nu s'a aflatŭ, pentru Dumneḍĕu, nimenea care sĕ aducă aminte părintelui Metropolitŭ, că biserica s'a aflatŭ şi în situaţiunĭ mai grele ca cele de aḍĭ şi că Archiereii românĭ de atuncĭ totuşĭ au sciutŭ sĕ arate nebunilorŭ tiranĭ, că ei în spiritulŭ evangelicŭ preferă mai bine a suferí mucenicia decâtŭ a cedá nedreptăţii şi despotismului?

Nu s'a găsitŭ careva, care sĕ-i aducă aminte, că va avé sĕ dea samă odată despre spiritulŭ păstoriei sale înaintea dreptului judeţŭ şi a tribunalului istoriei şi sĕ-i ḍică:

Vei face prea multŭ, Escelenţă, dacă vei sfătui pe preoţĭ de-a nu se demite la demonstraţiunĭ politice cu ocasiunea parastaselorŭ, căcĭ sciţĭ destulŭ de bine câtŭ de iubitorĭ de ordine şi cât de lealĭ cetăţenĭ sunt preoţii voştri; a cere însĕ dela ei ca sĕ nu se róge pentru sufletele celorŭ ce şi-au sacrificatŭ viaţa pentru libertatea poporului românŭ, a cere, mai pre susŭ de tóte, ca sĕ nu se facă nicĭ unŭ felŭ de rugăciunĭ în acea ḍi, acésta este mai multŭ decâtŭ póte se respundă unŭ Mitropolitŭ românŭ înaintea lui Dumneḍeu, a turmei sale cuvêntătóre încredinţată duhului păstoriei sale, şi a naţiunei române.

Prea sfinte Părinte! Bagă de sémă ce facĭ, căcĭ dacă vei satisface voiei ministrului se vor duce gendarmii şi vorŭ scóte pe credincioşii Prea Sânţiei Tale din biserică.

Nu te temĭ, prea sfinte Părinte, că dacă vei cedá acum, mâne ministrulŭ îţĭ va cere, ca sĕ cetescĭ evangelia în catedrală şi în traducere maghiară? Nu te temĭ, ca dacă poporulŭ va înţelege ce ai făcutŭ, credinţa lui va începe a se clătina şi va fi şi mai multŭ espusŭ terorismului?

Ce va ḍice lumea Escelenţă? Nu va crede ea că Escelenţa Vóstră, deşi aveţĭ deplina convingere, că noi Românii suntemŭ cei mai lealĭ cetăţenĭ şi bunĭ patrioţĭ, n'aţĭ cutezatŭ a spune acésta Măiestăţii Sale, când v'a dojenitŭ la Seghedinŭ pe basa informaţiunei false, ce a primit'o dela consiliarii sĕi.?

Ce se va face din institutele şi clădirile pompóse, ce le-aţĭ redicatŭ, Escelenţă, cu atâta muncă, generositate şi bună speranţă pentru viitórele generaţiunĭ, când acestora nu le va mai fi iertatŭ de a se rugá decâtŭ numai la *idolĭ străinĭ*?

Parastasele întru pomenirea martirilorŭ noştri din 1784—85.

Câmpenĭ, 22 Februariu 1885.

Ḍiua aniversărei de o sută de anĭ a morţii lui Horia, Cloşca şi Crişanŭ nu o puteamŭ aştepta, fără sĕ ne gândimŭ şi noi cei din Munţĭ — ca toţĭ Românii — sĕ-o serbămŭ astfelŭ cum se cuvine a serba o aşa sfântă ḍi, sĕ facemŭ şi noi adecă unŭ parastasŭ, sĕ ne rugămŭ pentru rĕsplătirea intenţiunilorŭ lorŭ nobile. Dar solgăbirĕulŭ Z u d o r ŭ, pe care ni l'au trimisŭ pe capŭ în loculŭ Românului Ioannette, înţelegêndŭ ce se „plănuesce“, a făcutŭ, cum e vorba, din ţînţarŭ armăsarŭ, şi-a închipuitŭ, că Moţii au de gândŭ nicĭ mai multŭ nicĭ mai puţinŭ decâtŭ sĕ se rĕscóle, cum au făcutŭ sub Horia şi la 1848, şi a binevoitŭ a ne recuira şi a ne trimite pe capŭ o c o m p a n i ă d e g e n d a r m ĭ, carĭ s'au împrăştiatŭ prin tóte comunele din Munţĭ, pentru ca statulŭ nu cumva sĕ sufere vr'unŭ rĕu! Aicĭ îmĭ vine în minte vorba vechiă: „Caveant consules!“ La noi fiecare amploiatŭ ungurŭ, câtŭ de micŭ arŭ fi, este unŭ „c o n s u l ŭ“ — maghiarŭ! — Aşa s'a 'ntêmplatŭ că parastasulŭ nu s'a putută ţiné nefiindŭ nimenĭ cu putinţă a strĕbate până la biserică, din pricina gendarmilorŭ.

„Dar nu mĕ dóre atâta de asta, câtŭ mĕ dóre de alta.“ După câtŭ amŭ înţelesŭ, prin alte comune gendarmii au doveditŭ unŭ zelŭ şi mai.... naţionlŭ. Nu s'au sfiitŭ adecă a p ĕ t r u n d e c h i a r î n s f i n t e l e b i s e r i c ĭ, a opri serviciulŭ dumneḍeescŭ şi a scóte şi pe preoţŭ şi pe poporŭ din casa Domnului. Astfelŭ s'a întêmplatŭ, precum, audŭ, în biserica gr. cat. din Lupşa.

Nicĭ în faţa bisericilorŭ nu se opreşce dară despotismulŭ celorŭ dela putere! Nicĭ altarulŭ nu le mai insuflă respectŭ!...

Miseriă!.... **P.**

CRONICA POLITICĂ.

Scirile ce le-a primitŭ din Constantinopole »Agenţia Havas« prin Atena şi Sira adeverescŭ, că **m i ş c a r e a r e v o l u ţ i o n a r ă d i n A l b a n i a** a luatŭ deja unŭ caracterŭ fórte seriosŭ. Trupele turcescĭ au fostŭ în adevĕrŭ bătute la Ljuma şi garnisóna din Prizrena a fostŭ nevoită sĕ se retragă în citadelă, unde s'au refugiatŭ şi consululŭ austriacŭ şi archiepiscopulŭ ortodoxŭ. Pórta a trimisŭ în grabă trupe din Salonicŭ şi Monastirŭ în ţinuturile revoltate. Se ḍice că agitaţiunea dintre Albanezĭ ar fi înscenată de comitetele irredentiste din Prizrena, Corfu şi Tarent şi că Albanesii cerŭ ca sĕ fiă descărcaţĭ de tóte dările, exilaţii sĕ se'ntórcă şi persónele ce se află arestate pentru uneltirĭ politice sĕ se elibereze. O telegramă din Belgradŭ mai comunică că Arnăuţii au atacatŭ caraula sêrbéscă dela graniţă şi au omorîtŭ sentinela. Turburările ce au isbucnitŭ în Sêrbia veche au îndemnatŭ pe guvernulŭ turcescŭ sĕ céră dela guvernulŭ sêrbescŭ, ca sĕ oprescă esportulŭ de arme în Bulgaria şi în Sêrbia-veche.

*

Se pare că ruperea relaţiunilorŭ dintre Rusia şi Anglia nu e departe. Pe când ḍiarele din Petersburg caută sĕ linişteścă pe Anglia desminţindŭ scirile neliniştitóre ce sosescŭ din Asia centrală, **t r u p e l e r u s e s c î n a i n t é z ă m e r e u s p r e H e r a t ŭ.** »Pall Mall Gazette« anunţă, că guvernulŭ englesŭ a primitŭ în sĕptĕmâna acésta rapórte cumcă anteposturile rusescĭ arŭ fi înaintatŭ şi mai departe în pasulŭ Zulficarŭ. Temerile despre o colisiune cu Afganii nu disparŭ nicĭ decum. »Times,« care afirmă scirea de mai susŭ, crede cĕ e probabilŭ sĕ ajungă lucrulŭ la o ciocnire între Ruşĭ şi Afganĭ, deórece Ruşii au înaintatŭ din nou în direcţiunea Heratului. Afganii, carĭ suntŭ ajutaţĭ de representanţii Angliei, suntŭ pregătiţĭ a se opune unei invasiunĭ. Emirulŭ Afganistanului a cerutŭ ajutorulŭ Englesilorŭ ca sĕ întărescă fortificaţiunile Heratului în contra unui atacŭ din partea Ruşilorŭ. Sir Peter Lumsden a primitŭ ordinŭ din Londra, ca sĕ organiseze apĕrarea Afganistanului şi pentru întărirea fortificaţiunilorŭ Heratului sĕ trimétă inginerĭ şi oficerĭ englesĭ. Ruşii, cum se vede, nu vréu sĕ se oprescă în drumulŭ lorŭ, căcĭ tóte tractările în acéstă privinţă au rĕmasŭ fără resultatŭ. Cumcă Bismarck e amestecatŭ în cestiune susţinêndŭ pe Ruşĭ, ne spune o telegramă din Berlinŭ, care ḍice că guvernulŭ germanŭ recunósce Rusiei dreptulŭ de a posede Penjdehulŭ, ca aparţinêndŭ Mervului ér nu Afganistanului.

*

Cu mare încordare se aşteptă **resultatulŭ desbaterilorŭ camerei magnaţilorŭ asupra proiectului de reformă.** Acésta se esplică şi prin faptulŭ, că pentru scrisorĭ de convocare a optatŭ unŭ numĕrŭ fórte mare de magnaţĭ, amŭ putea ḑice ca nicĭ odată până acum. Până aḑĭ, scăḑĕndŭ pe magnaţii carĭ sunt deputaţĭ, au primitŭ scrisorĭ de convocare optŭ sute optŭḑecĭ şi optŭ de membri. Intre aceştia sunt: 3 archiducĭ şi anume Albrecht, Iosef şi Filipŭ de Coburg; 5 archiepiscopĭ catolicĭ, 23 episcopĭ catolicĭ, 21 episcopĭ titularĭ, 1 egumenŭ, 10 archiepiscopĭ şi episcopĭ gr. or. românĭ şi sêrbĭ, 13 baronĭ ai ţĕrii, 3 delegaţĭ ai dietei croate, 66 prefecţĭ, guvernatorulŭ din Fiume, 27 principĭ, 401 conţĭ, 313 baronĭ şi unŭ regalistŭ ardelénŭ. Unele familii sunt representate prin fórte mulţĭ membri, astfelŭ Batthyanyştii prin 16, Bethleniştii prin 17, Eszterhazyştii prin 22, Palffyştii prin 13, Zichyştii prin 33 de membri. Potŭ fi cu totulŭ convocaţĭ în camera megnaţilorŭ membrii a peste 250 de familii indigene. Câţĭ din acestia vorŭ rĕmânea în urma reformei, ni-o va spune sfêrşitulŭ desbaterilorŭ.

*

Proiectulŭ de lege asupra **pensionării funcţionarilorŭ statului** a ajunsŭ în desbaterea camerei deputaţilorŭ din Pesta. Raportorulŭ **Hegedüs** motivéză proiectulŭ, care prevede o îmbunătăţire esenţială pentru pensionarea funcţionarilorŭ. Până acum funcţionarii se pensionau după 40, ér profesorii după 30 de anĭ. Proiectulŭ ia ca punctŭ de plecare unŭ timpŭ de serviciu de 10 anĭ şi ridică pensiunea corĕspunḑĕtóre acestui timpŭ de serviciu dela 33% la 40%. Quinquenaliele se înlocuescŭ cu o urcare a pensiunei de 2%, pentru profesorĭ de 3% pe fiecare anŭ. Indreptăţirea vĕduvelorŭ la pensiune nu e legată de unŭ timpŭ de serviciu de 10 anĭ, ci de 5 anĭ. Pensiunea va fi de 50% la o léfă de 600 fl., şi pe deasupra 20% dela fiecare 100 fl. Contribuirile de educaţiune a orfanilorŭ se socotescŭ cu 1/6 din pensiunea vĕduvelorŭ de capŭ, şi anume nu dela 4 copii, ci deja dela 3 copii. Asemenea şi la sumele de înmormêntare e o îmbunătăţire. Ministrii şi secretarii de statŭ încă vorŭ primi pensiunĭ. — Câtŭ de uşorŭ le este Ungurilorŭ a se căpătui, dela uşierŭ până la ministru, când miliónele adunate din dările Românilorŭ le stau la disposiţiune!

Turcii dela Carpaţĭ şi Turcii dela Bosforŭ.

Braşovŭ, 28 Februariu a. c.

Mai ḑilele trecute s'a petrecutŭ la pólele Carpaţilorŭ taurisci unŭ actŭ, de carĭ se întêmplau numai pe timpulŭ inchisiţiunii şi censurii celei mai barbare.

Numai in timpulŭ gónelorŭ religionare de sub principii calvinĭ ungurescĭ au mai fostŭ Românii aşa de prigoniţĭ cum suntŭ astăḑĭ. In timpulŭ acela umblau comisiunĭ şi iscóde prin casele străbunilorŭ noştri, ca sĕ vêḑă, că ce mănâncă. Orĭ de mănâncă carne séu de dulce séu bucate de postŭ, în timpulŭ postului mare. Atuncĭ era prigonită mai multŭ religiunea strămoşéscă a Românilorŭ. Atuncĭ tiranii nostri ne cereau, ca sĕ ni-o părăsimŭ şi sĕ primimŭ religiunea calvinéscă, creḑĕndŭ Ungurii din acele vremurĭ, că Românii adoptândŭ dogmele calvinescĭ, vorŭ adopta cu ele şi limba unguréscă, prin urmare şi naţionalitatea unguréscă.

Dar atuncĭ s'au înşelatŭ fanaticii Calvinĭ amarnicŭ, pentru că strămoşii noştri întêmpinară prigonirile ne mai pomenite din partea tiranilorŭ lorŭ cu cea mai mare bărbăţiă şi cu cea mai mare resoluţiune, se luptară pentru credinţa şi limba strămoşéscă în contra tiranilorŭ, ca şi predecesorii lorŭ, primitivii creştinĭ.

Inainte cu câteva ḑile au âmblatŭ organele administraţiunei ungurescĭ prin librăria din Năsĕudŭ după cărţĭ românescĭ tocmai după cum umblau sbirii poliţiei împăraţilorŭ păgânescĭ după bieţii creştinĭ. Amŭ ajunsŭ timpurĭ fórte triste şi dureróse, după ce ne-au scosŭ de prin scólele nóstre românescĭ tóte cărţile românescĭ, carĭ ne arată trecutulŭ, faptele, precum şi suferinţele strămoşilorŭ noştri, ca sĕ nu mai scimŭ, Românii de astăḑĭ, prin câte au trecutŭ ei de când ne-a aşeḑatŭ la Carpaţĭ mâna puternică a împĕratului Traianŭ; acuma aceştĭ ómenĭ fanaticĭ şi despoţĭ se bagă şi prin librăriile românescĭ, pentru ca sĕ confisce de acolo cărţĭ românescĭ, ce descriu faptele acelorŭ eroi ai noştri, carĭ ş'au sacrificatŭ viaţa, ca sĕ ne câştige nouĕ libertate şi drepturĭ politice naţionale, fără de carĭ tóte celelalte drepturĭ nu plătescŭ o zală, după cum ne putemŭ convinge în tóte ḑilele.

Şi ce scopŭ urmăresce administraţiunea maghiară, când prigonesce cartea şi limba românéscă într'unŭ modŭ atâtŭ de despoticŭ, după cum s'a procesŭ mai ḑilele trecute. De sigurŭ, că nu urmăresce altŭ scopŭ, decâtŭ sĕ răpéscă Românilorŭ tóte reminiscinţele trecutului lorŭ, sĕ nu mai scie cine au fostŭ strămoşii lorŭ, sĕ nu mai scie prin câte nĕcazurĭ şi nevoi au trecutŭ ei şi totuşĭ nu s'au lepădatŭ de némulŭ lorŭ românescŭ.

Astăḑĭ la graniţa nicĭ unui statŭ civilisatŭ nu se mai controléză şi confiscă cărţile scienţifice decâtŭ numai când întri în Constantinopole şi peste totŭ când întri în imperiulŭ turcescŭ din Europa. Şi la graniţele statului ungarŭ se mai întêmplă astfelŭ de fapte necompatibile cu pretinsele libertăţĭ cu carĭ se fălescŭ Maghiarii înaintea străinătăţii.

Numai când întri în Turcia cu cărţĭ eştĭ supusŭ la graniţă la o seriósă censură din partea organelorŭ vamale turcescĭ, ca sĕ nu introducĭ cumva cărţĭ revoluţionare, pentrucă administraţiunea turcéscă nu vede în supuşii sĕi neturcĭ, decâtŭ **numai conspiratorĭ şi revoluţionarĭ în contra integrităţii imperiului otomanŭ.** Totŭ astfelŭ privescŭ şi organele administrative ungurescĭ în cetăţenii nemaghiarĭ numai conspiratorĭ şi revoluţionarĭ în contra pretinsei „idei de statŭ“ maghiare.

Amêndouĕ aceste popóre turanice suferŭ de deliriulŭ fanatismului şi alŭ mândriei bolnăvicióse naţionale. Fanatismulŭ, despotismulŭ, pofta după domniă suprematistică conducŭ pe amêndouĕ, pe Turcĭ şi pe Maghiarĭ, în tóte acţiunile lorŭ politice. Frica de popórele ce le asuprescŭ îĭ facŭ atâtŭ de nervoşĭ şi intoleranţĭ, atâtŭ pe Turcii dela Bosforŭ câtŭ şi pe cei dela Carpaţĭ, Tisa şi Dunare.

Numai în Turcia s'au mai întêmplatŭ acte atâtŭ de despotice, cum s'au întêmplatŭ ḑilele trecute la noi în Ardélŭ, când cu celebrarea parastasului întru pomenirea mucenicilorŭ noştri naţionalĭ, Horia, Cloşca şi Crişanŭ.

Cu nimica nu stămŭ noi Românii din statulŭ unguresců mai bine în privinţa naţională şi bisericéscă decâtŭ Românii din împĕrăţia turcéscă, ba de nu vorŭ fi póte Românii din Turcia în multe privinţe mai bine decâtŭ noi Românii dela Carpaţĭ. Unŭ lucru e sigurŭ, că Românii din Turcia nu suntŭ siliţĭ a aduce atâtea sacrificii pentru susţinerea despotismului turcescŭ, câte sacrificii trebue sĕ aducemŭ noi pentru mânţinerea despotismului şi supremaţiei constituţionale ungurescĭ. Românii din Turcia plătescŭ în proporţiune cu noi contribuţiune puţină şi nu dau miliţiă, nu facŭ drumurĭ. Noi din contră plătimŭ dărĭ fórte marĭ şi grele şi dămŭ şi flórea tinerilorŭ noştri la miliţiă şi trebue sĕ lucrămŭ şi la drumurĭ. Acésta este starea, ce ni s'a creatŭ după ce Ungurii ne-au despoiatŭ de tóte drepturile naţionale, câte le căştigaserămŭ la 1863 şi 1864, când s'a auḑitŭ şi limba românéscă în dieta Ardélului, ce au mâncat'o acei cavalerĭ, funcţionarĭ şi archerei, carĭ pe atuncĭ se mulţămeau numai cu drepturĭ bisericescĭ şi nu se mai gândeau, că drepturile bisericescĭ fără de drepturile politice naţionale n'au nicĭ o siguranţă, după cum ne putemŭ convinge în tóte ḑilele din faptele de încălcare şi din ingerinţele despotice ale ministrilorŭ ungurescĭ.

Serbarea ḑilei de 15 Martie în Cluşiu.

In Cluşiu sĕ facŭ pregătirĭ marĭ pentru serbarea ḑilei de 15 Martie — aniversarea proclamării libertăţii maghiare în 1848. N'amŭ auḑitŭ până acuma se se fi luatŭ nicĭ o mĕsură — nicĭ din partea ministeriului, nicĭ din partea organelorŭ administrative, nicĭ din partea episcopului romano-catolicŭ alŭ Ardélului — pentru a împedecă serbarea după cum au fostŭ împedecate aniversările nóstre dela 3/15 Maiu şi cea de acum o sută anĭ, carĭ totŭ pentru libertate s'au făcutŭ! Pentru aceea énsă cetimŭ în foile din Cluşiu următórea programă a festivităţilorŭ dela 3/15 Martie: »Introducţiune« de banda lui Solomonŭ. 2) »Imnŭ,« cântatŭ de reuniunea maghiară de cântărĭ. 3) »Cuvêntare festivă,« ţinută de Nicolae Bartha. 4) „Dumneḑeu Maghiarilorŭ« (A Magyarok Istene) de Petőfi, musică de Erkel Ferencz, cântată. 5. „Declamaţiune.« 6) »Melodiă maghiară« chorŭ. 7) „Declamaţiune.« 8) »Salutarea Italiei cătră Maghiarĭ,« cântecŭ. 9) »Stégulŭ naţionalŭ,« cântecŭ. 10) »Marşulŭ lui Racoczi,« de banda lui Solomonŭ.

Trei părţĭ din venitulŭ acestei serbărĭ **este destinatŭ pentru viitórea Reuniune de maghiarisare din Cluşiu,** ér a patra parte se va da pentru monumentulŭ, ce se va ridica în Cluşiŭ spre eternisarea ideilorŭ anului 1848!

Călcarea librăriei „Concordia.“

Cu data de 9 Martie a. c. primimŭ dela unŭ altŭ stimatŭ corespondentŭ din Năsĕudŭ, o descriere privitóre la călcarea librăriei române „Concordia“ din Năsĕudŭ; corespondentulŭ nostru ne spune între altele:

»Alŭ doilea deceniu alŭ erei batjocorite »constituţională liberală« a dlui Tisza s'a inauguratŭ în comitatulŭ nostru într'unŭ modŭ demnŭ de purtătorulŭ ţei. **Rĕsbunarea** pentru decisiunea adusă de comitetulŭ comitatensŭ în adunarea sa dela 20 Faurŭ a. c. faţă cu apelulŭ societăţii de maghiarisare din Cluşiu s'a începutŭ mai ântêiu asupra Năsĕudului şi anume cu călcarea librăriei »Concordia« întemeiată pe acţii de cătră inteliginţa română din ţinutulŭ Năsĕudului.

După acésta onor. corespondentŭ ne spune cum alter ego alŭ voinicosului paşa Banffy Dezsŏ, notarulŭ Panczel a călcatŭ cu gendarmii librăria făcêndŭ perchisiţiă şi ne spune că a confiscatŭ următórele cărţĭ:

1) Tóte esemplarele din scrierea d-lui N. Densuşianu: Revoluţiunea lui Horia (9 esemplare*). 2. Trei exemplare din »biblioteca săteanului românŭ« (acéstă scriere ese acuma în alŭ 8-lea anŭ în comitatulŭ lui Bánffy (în Gherla), însĕ protonotarulŭ numai aci aflà de dênsa). 3. Unŭ exemplarŭ »Zur Geschichtsforschung über die Romaenen« trad. de Broşteanu. 4. Unŭ exemplarŭ »Morţii dela Plevna«. 5. Unŭ numĕrŭ din scóla practică« din 1 Aprilie 1883. 6. Unŭ catalogŭ de cărţĭ dela Socecŭ et Comp. 1883. 7. Douĕ declaraţiunĭ vamale (Zoll Declarationen) din 20 Augustŭ 1883 din Bucurescĭ.

Corespondentulŭ încheiă cu următórele cuvinte:

Etă resultatulŭ cercetării. In publiculŭ din Năsĕudŭ şi jurŭ a făcutŭ acéstă călcare o **adêncă impresiune,** în acéstă călcare se presêmţesce reinoirea erei crâncenului **absolutismŭ,** când pe la noi s'au mai întêmplatŭ călcărĭ de case în mieḑŭ de nópte, totdéuna însă **fără resultatulŭ doritŭ de duşmanii noştri.** Tiranii mustrŭţĭ în consciinţa lorŭ de faptele nedrepte, ce le comitŭ, nu vĕdŭ decâtŭ fantome ce-i ameninţă.«

SCIRILE ḐILEI.

»Pester Lloyd« de Joi publică următórea telegramă dela Cluşiu: La însărcinarea fişpanului Desideriu **Banffy**, protonotarulŭ comitatului Bistriţa-Năsĕudŭ, Ioanŭ **Panczél**, a făcutŭ perchisiţiune într'o **librăriă din Năsĕudŭ** şi a confiscatŭ optŭ esemplare din opulŭ lui N. Densuşanŭ: »Istoria lui Horia«. Cercetarea a constatatŭ, că librăria susţinea **relaţiunĭ cu astfelŭ de firme românescĭ, carĭ uneltescŭ periculóse agitaţiunĭ în potriva statului ungarŭ.«**

Unde şi carĭ suntŭ acele librării române, carĭ agită în contra statului maghiarŭ? Nu cumva le are »**Tribuna**« în catalogulŭ ei, sĕ le comunice celorŭ dela »**Pester Lloyd,**« căcĭ ei, suntemŭ sigurĭ, nu vorŭ putea numi nicĭ una?... Dar póte că ne înşelămŭ, daţi-le dar pe faţă!

—0—

In intrunirea literară din Joia trecută a vorbitŭ d. prof. I. C. Panţu despre vechile instituţiunĭ ale Moldovei, şi d-şóra Eugenia Perşenarŭ a cetitŭ o legendă de Carmen Sylva.

—0—

D. Dr. Corneliu Diaconovicĭ din Pesta adreséză cătră domnii preşedinţĭ ai corurilorŭ vocale române următórea rugare: „Insĕrcinatŭ de renumitulŭ învĕţatŭ şi scriitorŭ italianŭ, contele Angelo de Gubernatis, sĕ-lŭ informezŭ detaiatŭ despre starea poporului românŭ din Ungaria în tóte ramurile vieţii publice, aflu de lipsă a reflectă în aceste informaţiunĭ şi la reuniunile nóstre de arte, şi deosebitŭ la corurile vocale ale plugarilorŭ românĭ. Neavêndŭ la disposiţiune date autentice, rogŭ pre toţĭ d-nii preşedinţĭ ai corurilorŭ vocale române, sĕ binevoéscă a mĕ informă pre scurtŭ despre reuniunile, ce le conducŭ prin rĕspunderea următórelorŭ întrebărĭ: 1. Când s'a constituitŭ corulŭ? 2. Are reuniunea şi corŭ mixtŭ? 3. Numele şi ocupaţiunea dirigintelui? 4. Arangiéză producţiunĭ publice, şi cu ce programă? 5. Momente mai însemnate din istoria corului? Aceste informaţiunĭ rogŭ sĕ mi-se trămită mai tărḑiu până în 8 (20) l. c., pentrucă eu din parte-mĭ trebue sĕ terminezŭ lucrările mele încă cu finea lunei curente.« Dr. Corneliu Diaconovicĭ, adresa: Budapesta, Sugárút 45.

—0—

Cele 12 scrisorĭ fonciare rurale române, despre a cărorŭ disparitiune amŭ comunicatŭ erĭ, pórtă numerile 20,734, 20,796 până la 20,800 inclusivŭ, 20,855 până la 20,860 inclusivŭ.

—0—

Cardinalulŭ primate Simor a ridicatŭ cu suma de

*) Conducĕtorulŭ librăriei i spuse d-lui protonotarŭ că acestă sriere nu este oprită, cu tóte acestea nu i-se dede ascultare.

200,000 fl. unŭ orfelinatŭ cu scopŭ de a maghiarisă pe copii de altă limbă încredințându-i călugărițelorŭ unguresci. Cum vedemŭ, dușmanii naționalitățilorŭ nemaghiare au turbatŭ cu desăvêrșire.

—0—

»Voința Națională« spune că d-na I. Stahl, directórea institutului de domnișóre din calea Rahovei, animată de frumóse simțiminte carĭ ĭi facŭ onóre, a aranjatŭ o serată musicală și teatrală în folosulŭ studențilorŭ românĭ din Viena, lipsițĭ de mijlóce, ce se va da Duminecă, 3 (15) Martie, în localulŭ societățeĭ »Bukarester Turnverein.« De asemenea »L'Indépendance roumaine« a adunatŭ și adună o frumósă sumă de banĭ totŭ spre acelŭ scopŭ.

—0—

Furturile postale in Ungaria au ajunsŭ a fi o adevĕrată calamitate. Unŭ nou furtŭ s'a comisŭ pe drumulŭ dela Timișóra la Orșova, dispărêndŭ suma de 2000 fl. ce se dase pe poștă în Seghedin.

—0—

Cismarii din Brașovŭ au primitŭ dela ministerulŭ de honvedĭ însărcinarea d'a predá 2500 părechĭ de cisme.

CORESPONDENȚA PARTICULARA A »GAZ. TRANS.«

Budapesta, 11 Marte a. c.

Impresiunĭ. — Aniversarea Centenarului morții lui Horia, Cloșca și Crișanŭ. — Reforma camerei magnațilorŭ și prospecte. — Ḑiarŭ nou românŭ in Budapesta, »Viitorulŭ« în agonie. — Angelo de Gubernatis. — Fundațiunea lui Gojdu.

Domnule Redactorŭ! Impresiunea ce o facŭ asupra mea evenimentele de aicĭ, mai cu sémă, și în deosebĭ în ceea ce ne atinge pe noi Românii pe toțĭ în generalŭ, — potŭ ḑice, și cu durere o ḑicŭ, este una dintre cele mai deprimătóre. Este fórte tristŭ, D-le Redactorŭ, a vedea cum se facŭ încercărĭ cu tótă ocasiunea binevenită, pentru rĕspândirea ideii esclusivismului maghiarŭ. Aicĭ se țesŭ tóte planurile, de aicĭ se împartŭ tóte rolurile în tóte părțile, așa încâtŭ acușĭ-acușĭ ne treḑimŭ câte cu-o lovitură nouă, cândŭ colo, cândŭ altŭ undeva. Ca sĕ tacŭ despre procederea nu pré amicabilă a guvernului și a pressei maghiare, amintescŭ numai atâta, că junimea studiósă maghiară de aicĭ, după esemplulŭ celei din Clușiu, încă începe a se infectá de bóla contagiósă a netoleranței, așa încâtŭ, pentru cei ce cunóscemŭ relațiunile actualĭ, nu va fi mirare, décă junimea română pestană, pentru vr'o manifestațiune órecare câtŭ de mică de alipire cătră naționalitatea sa, va întêmpiná ceea ce a întêmpinatŭ junimea română din Clușiu, și ceea ce în parte amŭ întêmpinatŭ și până acum. Curagiulŭ însĕ și speranța în învingerea dreptei nóstre cause nu ni-o amŭ perdutŭ, deși viitorulŭ junimei române, din causa persecuțiunilorŭ de pe tóte terenurile, se presentă în unŭ coloritŭ sombru și fórte posomorîtŭ.

Intre astfelŭ de împrejurărĭ, Dle Redactorŭ, este ușorŭ de esprimatŭ, că noi ceștĭ de aici amŭ fostŭ silițĭ a serbá ḑiua memorabilă a aniversării centenarului morții durerose a martirilorŭ noștri naționalĭ dela 1785 numai în forulŭ nostru internŭ, în acelŭ sanctuarŭ alŭ pietății omenescĭ, în care nu póte străbate forța crudă nicĭ arbitrulŭ neînfrânatŭ. Ne amŭ revocatŭ și noi în memoriă în acea ḑi de tristă suvenire cuvintele scripturei: »Plângŭ Dómne și mĕ tânguescŭ.....« Apoi din adênculŭ inimei amŭ ḑisŭ umbrelor mărețe: »Eternă fiă amintirea vóstră!«

Vĕ asigurŭ, Dle Redactorŭ, că noi ceștĭ de aici amŭ simțitŭ o mare îndestulire sufletéscă, când amŭ cetitŭ din prețiosulŭ ḑiarŭ ce redigiațĭ, că poporulŭ nostru dela sate în frunte cu unii bravĭ preoțĭ, nu s'a lăsatŭ a fi dusŭ în ispită, ci a serbatŭ icĭ și colea așa cum a putută acea ḑi de doliu naționalŭ.

După aceste observărĭ generalĭ, permiteți-mĭ a vĕ comunicá și unele detaiurĭ de pe aicĭ, carĭ ne atingŭ mai de aprópe pe noi Românii.

La desbaterea proiectului despre reforma camerei magnaților, dintre deputații românĭ nicĭ unulŭ n'a luatŭ parte. Lucrulŭ se esplică altcum așa, că pentru noi aceea lege, décă ar fi fostŭ croită chiar după principiulŭ d-lui Irányi, adoptândŭ esclusivŭ numai principiulŭ de alegere, puținŭ folosŭ ne-ar fi adusŭ; pentru că de legĭ electorale, carĭ pre noi Românii în adinsŭ ne eschidŭ dela alegere, încă suntemŭ sătui până în gâtŭ. De altmintrelea cum suntŭ informatŭ d-lŭ C. Tisza ar fi ḑisŭ în clubulŭ liberalŭ, că la denumirea membrilorŭ camerei reformate a magnațilorŭ, regimulŭ »va luá în considerare și drepturile (sic!) naționalitățilorŭ.« Așa dară ar fi unele prospecte ca și dintre deputații maghiarĭ sĕ între unii și alții între magnațĭ, dar firesce numai dintre cei mai moderațĭ. Póte că unii dintre mamelucĭ îșĭ vorŭ vedé visulŭ cu ochii! Vederemo! căcĭ multe s'au ḑisŭ și s'au promisŭ și dómne puține de totŭ s'au mai împlinitŭ!

Scirea despre noulŭ ḑiarŭ românŭ cotidianŭ, pe aicĭ nu este lucru nou. Acésta datéză încă din jumĕtatea a doua a lunei lui Decemvre din a. tr. Respectivulŭ ḑiarŭ era sĕ iasă dela 1 Ian. v. a. c. și redactorulŭ lui era sĕ fie o altă persónă, care pe atuncĭ eră omŭ în stadiu de transițiune. Programa lui ar fi fostŭ — celŭ puținŭ încâtŭ mie'mĭ este cunoscută — mai multŭ o parafrasă a înceratei programe viitoriste. Dar fiindŭ că »Viitorulŭ« s'a continuatŭ și mai departe, idea a rĕmasŭ nerealisată. Acum însĕ, cândŭ organulŭ guvernamentalilorŭ noștri se află în agonia morții — mâne în conferința acționarilorŭ i se va decide sórtea — mai cu sémă din causă, că guvernulŭ are puțină înclinare pentru politica de înfrățire, idea înființărei unui altŭ ḑiarŭ érășĭ este pusă pe tapetŭ și póte, că se va și realisá. Vomŭ vedé.

Unii dintre cei de aicĭ credŭ, că înființarea ḑiarului din cestiune ar fi renascerea „Albinei,« séu celŭ puținŭ realisarea „Moderatoriului,« care era sĕ se înfiinţeze la Aradŭ cu începutulŭ an. tr., cândŭ s'a începutŭ acțiunea frățietății. Atâta este totŭ ce vĕ potŭ comunica, d-le Redactorŭ, cu acéstă ocasiune din acéstă materiă.

D-lŭ Angelo de Gubernatis, cunoscutulŭ scriitorŭ italianŭ, în câtŭ sunt informatŭ, are cea mai bună opiniune de poporulŭ românŭ și d-sa în acéstă privință s'a emancipatŭ cu totulŭ de sub influința, la care credeamŭ la începutŭ, că va fi espusŭ în cercurile de aicĭ. Dovédă este despre acésta între altele și aceea, că d-sa și-a propusŭ a învĕța limba română, ceea ce, lucru firescŭ, ca unui Italianŭ și limbistŭ de frunte, nu-i va causa mare greutate. Cu acéstă ocasiune d-lŭ Angelo de Gubernatis numai câteva ḑile va putea petrece în ținuturĭ românescĭ. Insĕ cu altă ocasiune, care nu este departe, póte în primăvéra anului viitorŭ va veni ér din Italia, ca sĕ facă studii mai cu deamĕruntulŭ prin ținuturĭ românescĭ, când apoi va trece din Transilvania chiar și în România. Noi felicitămŭ pe d-lŭ Gubernatis, pentru simpaticele sale intențiunĭ și sperămŭ, că inteligința română din tóte părțile i va da sprijinulŭ necesarŭ pentru adunarea materialului, la opera care voiesce a-o compune.

Pe la mijloculŭ lunei trecute representanții fundațiunei lui Gojdu au ținutŭ o ședință, în care între altele s'a împlutŭ și postulŭ vacantŭ de esactoratŭ, alesŭ fiindŭ d-lŭ advocatŭ și deputatŭ George Serbŭ, ca fișcalŭ alŭ fundațiunei. Cu aceea ocasiune amŭ avutŭ onóre a vedé în mijloculŭ nostru și pre unii óspețĭ din provincii și din Ardélŭ, ca d-lŭ Bologa vice-președintele Associațiunei transilvane și alții. Numita fundațiune a crescutŭ în modŭ destulŭ de considerabilŭ. După bilanțulŭ dela finea anului 1884 plusulŭ activelorŭ fundațiunei s'a urcatŭ la 553,395 fl. 85 cr. și pretensiunĭ în valóre de 34,696 fl. 48 cr., când la anulŭ 1870 averea fundațiunei abia a fostŭ de 93,427 fl. Prin urmare în decursŭ de 12 anĭ averea fundațiunei a crescutŭ cu 489,968 fl. v. a. Crescêmentŭ destulŭ de frumosŭ! Este speranță, că preste câțĭ-va anĭ, averea fundațiunei acesteia va trece și preste unŭ milionŭ. Dee Dumneḑeu! Venitulŭ curatŭ pe anulŭ curentŭ 1885 este preliminatŭ cu 36,751 fl. 72 cr., ér suma stipendielorŭ pe anulŭ scol. 1884—85 este preliminată cu 11,650 fl. 44 cr. Nu potŭ sĕ nu amintescŭ, d-le Redactorŭ, că fațâ cu acéstă fundațiune d-lŭ septemvirŭ Ioanŭ cav. de Pușcariu are unŭ meritŭ deosebitŭ, căcĭ d-sa a lucratŭ ca fundațiunea sĕ crescă așa de frumosŭ.

Și acum, d-le Redactorŭ, permiteți-mĭ sĕ terminezŭ. Cu ocasiunea cea mai deaprópe amŭ sĕ vĕ mai scriu încă și altele, rugându-vĕ ca, décă le vețĭ aflá demne, sĕ le dațĭ locŭ în prețuitulŭ ḑiarŭ ce redigiațĭ. **I. de P.**

Reuniunea de maghiarisare din Clușiu.

Rele auspicii pentru fanaticii din Clușiu! Nu-i destulŭ că s'a amânatŭ adunarea de constituire, mai trebue însĕ sĕ facă trista esperiență că, afară de »néoșii« Maghiarĭ din Brașovŭ, numai în Gyergyo-Sân-Miclăușŭ s'au mai găsitŭ câțiva „patrioțĭ« sĕ înființeze filiale. Dămŭ astăḑĭ cititorilorŭ noștri apelulŭ »patrioțilorŭ« din Clușiŭ prin care totŭ ei de cătră pădure strigă cǎ naționalitățile îi amenință cu desnaționalisare. Atragemŭ decĭ atențiunea Românilorŭ asupra slăbiciunii morale ce simtŭ că o posedŭ adversarii noștrii și pe care destulŭ de clarŭ și-o esprimă prin următorulŭ apelŭ:

»E faptŭ de toțĭ cunoscutŭ că o parte a cărturarilorŭ naționalitățilorŭ ce ne împresóră, în timpulŭ din urmă a îndreptatŭ unŭ atacŭ sistematicŭ în contra a totŭ ce e maghiarŭ în acéstă patriă. Societatea nóstră a suferitŭ multă vreme acestŭ atacŭ provocătorŭ cu o liniște fără esemplu a unei consciințe nobile în credința, că acum va înceta. Cu părere de rĕu însă a trebuitŭ sĕ esperiămŭ că în locŭ de a se liniști, góna furiósă a crescutŭ într'unŭ modŭ care vatĕmă adêncŭ până chiar și consciința cea mai moderată.

»In astfelŭ de împrejurărĭ societatea maghiară a acestei părțĭ a patriei e nevoiă a apela la apĕrarea de sine, la care instinctulŭ de conservare aviséză și pe cea mai mică ființă simțitóre.

»Suntemŭ firmŭ convinșĭ că în astfelŭ de împrejurăr apĕrarea póte avea efectŭ și succesŭ numai prelângă o constituire cum se cuvine. Pornindŭ din acéstă convicțiune, nu se mai póte amâna constituirea unei reuniunĭ de cultură maghiare ardelene, a cărei adunare de constituire comisiunea preliminară a fixat'o în orașulŭ nostru pe ḑiua de 12 Aprilie.

»In acéstă ḑi, micŭ și mare alŭ societății maghiare fie-care membru cu consciință de sine, bărbatŭ și femee sĕ se ridice din indiferența contemplativă de până acum și sĕ sé apuce de marea operă a proprie apĕrărĭ. Sĕ creeze reuniunea maghiară publică de cultură, se scuture prin ea ca și cu unŭ nou strigătŭ de »Susŭ Maghiare!« elementele naționale încă îndĕrĕtnice și sĕ pună o puternică stavilă pustiirii posesiunii maghiare, limbii maghiare și caracterelorŭ nobile magkiare străbune din Ardealŭ.

»In speranță că....... vei binevoi a te alătura nouĕ cu cunoscutulŭ d-tale patriotismŭ și că vei luá parte activă la acéstă lucrare mântuitóre de patriă ce are sĕ biruiască cu armele culturale, avemŭ onóre a te învita la amintita adunare pe 12 Aprile.

Din ședința comisiunii pregătitóre ținută în Clușiu la 6 Martie 1885. Dr. Ludovik Felméry, președinte.

Ca sĕ scie fiecare românŭ că dușmanilorŭ noștri nu le e atâta de a rĕspândi cultura lorŭ cu care atâtŭ de multŭ se îngâmfă, séu de a'șĭ apĕra naționalitatea lorŭ, reproducemŭ §. 2 din proiectulŭ de statute ale reuniunei:

»Scopulŭ reuniunei este desvoltarea patriotismului în părțile ardelene prin cultura direcțiunei naționale.«

Ce ridiculŭ! N'au fostŭ în stare Maghiarii se aibă o capitală ungurêscă după atâtea sute de anĭ, necum sĕ împinteneze întregŭ Ardélulŭ!

Mulțămită publică.

Subscrisulŭ, în numele întregei comune bisericescĭ din Sălciva inf., esprimŭ prin aceste rêndurĭ pré stimatului domnŭ Simeonŭ Iosifŭ și consoțilorŭ, proprietarŭ în opidulŭ Trăscău și arendatorŭ de spirituóse în comuna Sălciva inf., pentru crucea din argintŭ de China în valóre de 5 fl. 45 cr. v. a., ce ne-a donat'o bisericei nóstre pentru, care binefacere și în semnŭ de recunoscință li se aduce acéstă mulțumită publică.

Sălciva-inf. la 26 Februariu 1885.

Iosifŭ Hațeganu,
parochŭ gr. catolicŭ.

DIVERSE.

Scumpetea vieței la New-York. — La New-York, viéța este fórte scumpă. Écă câteva prețurĭ carĭ dau o ideă în acéstă privință: Pentru o casă de burghezŭ modestă se plătesce ca chiriă 10,000—15,000 francĭ pe anŭ; pentru unŭ apartamentŭ, în așa numitele »marile casărmĭ,« clădite acum de curêndŭ, se plătesce 5,000—10,000 francĭ pe anŭ. O familiă modestă găsesce cu greu a închiria o casă pentru suma de 2,500 francĭ.... Unŭ dejunŭ într'unŭ birtŭ, compusŭ dintr'o bucățică de friptură, puținŭ vinŭ prostŭ și o céșcă de cafea fórte rea, costă 7—8 fr. Carnea costă la New-York îndoitŭ de ceea ce costă la Londra: o livră de mușchĭ costă 6 francĭ. Câtŭ pentru bacșișurĭ, ele sunt mai marĭ decâtŭ se póte crede. Pentru a avea o céșcă de cafea séu a ți se aduce cismele, trebue a da chelnĕrului 1 fr. 25 c., décă nu, eștĭ rĕu servitŭ și trecĭ ca unŭ omŭ »rĕu crescutŭ« în ochii chelnĕrului. Nu este cuartierŭ în care sĕ poțĭ scăpa d'a nu fi astfelŭ jefuitŭ. La Brooklyn viéța costă ca și la New-York.

***

Intre unŭ beiu și unŭ nou profetŭ musulmanŭ. — Unŭ nou profetŭ musulmanŭ se lăuda că nu este Dumneḑeu, ci Moise fiulŭ lui Amran. Beiulŭ, auḑindŭ despre manoperile lui, îlŭ chiămă pentru a'lŭ întrebă. — Cine eștĭ tu? ĭi ḑise elŭ. — Suntŭ Moise trămisulŭ lui Dḑeu. — Fórte bine! Ș'acestŭ ciomagŭ pe care îlŭ ții în mână este de sigurŭ acela pe care l'ai schimbatŭ în șerpe? — Neapĕratŭ! — Ei bine, fă acéstă minune. — Cu plăcere, dér este trebuință ca tu sĕ facĭ pe Faraonŭ și sĕ ḑicĭ ca dênsulŭ: »Suntŭ Dumneḑeulŭ vostru, Atotputernicŭ.« Beiulŭ se dete înapoi înaintea acestorŭ cuvinte, și dete drumulŭ profetului.

***

O distracțiune. — Ducele de Proto di Maddaloni este omulŭ celŭ mai distrasŭ din tótă Italia. In trecutele ḑile sosindŭ la Roma a trasŭ la otelŭ de Roma și a eșitŭ a doua ḑi dis de diminéță ca sĕ facă o preumblare. Pe piazza di Colona se întâlnesce c'o dómnă cunoscută lui, care trecea în trăsura ei; se grĕbesce s'o salute și numai atuncĭ bagă de sémă că uitase a'șĭ lua pălăria și că eșise în scufia de nópte.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurelŭ Mureșianu

Cursulŭ la bursa de Viena
din 12 Martie st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98.95
Rentă de hârtiă 5%	95.95
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	147.75
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	99.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123 25
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	110.75
Bonurĭ rurale ungare	102.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	102.—
Bonurĭ cu cl. de sortare	102.—
Bonurĭ rurale transilvane	102.—
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ cu premiu ung.	119.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119.25
Renta de hârtiă austriacă	83.45
Renta de arg. austr.	83.90
Renta de aurŭ austr.	108 95
Losurile din 1860	139 80
Acţiunile băncei austro-ungare	866.—
Act. băncei de creditŭ ung.	310 25
Act. băncei de creditŭ austr.	301.30
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.81
Napoleon-d'orĭ	9.85½
Mărcĭ 100 imp. germ.	60.55
Londra 10 Livres sterlinge	124.35

Bursa de Bucurescĭ.
Cota oficială dela 27 Februariu st. v. 1884.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	92	—
Renta rom. amort. (5%)	94	—
» convert. (6%)	100	—
Impr. oraş. Buc. (20 fr.)	32	—
Credit fonc. rural (7%)	99¾	—
» „ „ (5%)	85¼	—
» » urban (7%)	96½	—
» » » (6%)	91¼	—
» » » (5%)	83¼	—
Banca naţională a României	1195	—
Ac. de asig. Dacia-Rom.	290	—
« » Naţională	210	—
Aurŭ	12.40%	—
Bancnote austriace contra aurŭ	—	—

Cursulu pieţei Braşovŭ
din 13 Martie st. n. 1885.

	Cump.	Vênd.
Bancnote românescĭ	8.80	8.84
Argint românesc	8 75	8.80
Napoleon-d'orĭ	9.78	9.80
Lire turcescĭ	11.—	11.04
Imperialĭ	10.—	10.02
Galbenĭ	5.70	5.76
Scrisurile fonc. »Albina«	100.50	101.—
Ruble Rusescĭ	127.—	128.½
Discontulŭ	7—10 % pe anŭ.	

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Anunţămŭ acelorŭ onoraţĭ cetitorĭ, carĭ vorŭ binevoi a se aboná la fóia nóstră de aicĭ încolo, că avemŭ încă în reservă numerĭ dela începutulŭ anului 1885 prin urmare potŭ sĕ aibă colecţiunea completă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Abonamente la „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ face la 1 şi 15 ale fie-cărei lunĭ.

Administr. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe inia **Predealŭ-Budapesta** şi pe linia **Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta** a căilei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ accelerat	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Bucurescĭ	7.15	—	—	—
Predealŭ	1.09	—	—	9.50
Timişŭ	1.33	—	—	10.15
Braşovŭ (	2.06	—	—	10.50
(	2.16	6.30	5.45	
Feldióra	2.44	7.09	6.28	
Apatia	3.03	7.41	7.07	
Agostonfalva	3.18	8.09	7.42	
Homorodŭ	3.51	8.53	8.51	
Haşfaleu	4.51	10.18	10.52	
Sighişóra	5.11	10.55	11.56	
Elisabetopole	5.39	11.36	12.43	
Mediaşŭ	6.00	12.11	1.23	
Copsa mică	6.29	12.35	2.07	
Micăsasa	—	12.54	2.27	
Blaşiu	7.02	1.29	3.06	
Crăciunelŭ	—	1.45	3.22	
Teiuşŭ	7.38	2.26	4.15	
Aiudŭ	7.55	2.48	4.44	
Vinţulŭ de susŭ	—	3.12	5.10	
Uióra	—	3.19	5.19	
Cucerdea	8.24	3.36	5.47	
Ghirisŭ	8.48	4.10	6.38	
Apahida	—	5.39	8.51	
Cluşiu (	10.08	5·59	9.18	
(	10.18	6.28	8.00	
Nedeşdu	—	6.54	8.54	
Ghirbĕu	—	7.10	8.59	
Aghirişŭ	—	7.25	9.35	
Stana	—	7.49	10.16	
Huiedinŭ	11.33	8.11	11.04	
Ciucia	12.06	8.52	12.17	
Bucia	—	9.11	12.47	
Bratca	—	9.29	1.21	
Rév	12.25	9.52	2.05	
Mező-Telegd	1.11	10.27	3.08	
Fugyi-Vásárhely	—	10.46	3.39	
Várad-Velinţe	—	10.56	3.55	
Oradia-mare (	1.49	11.04	4.06	
(	1.54	11.14	7.30	
P. Ladány	3.14	1.47	11.05	
Szolnok	5.10	4.40	2.37	
Buda-pesta	7.30	7.44	6.40	
Viena	2.00	6.20	2.00	

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35	3.30	8.00
Budapesta	8.00	6.55	9.45	2.47
Szolnok	11.24	10.55	12.18	6.36
P. Ladány	2.01	2.04	1.59	10.09
Oradea mare (	4.11	5.13	3.20	
(	4.21	9.37	3.25	
Várad-Velencze	4.29	9.45	—	
Fugyi-Vásárhely	4.40	9.59	—	
Mező-Telegd	5.02	10.28	3.56	
Rév	5.46	11.41	4.31	
Bratca	6.09	12.15	—	
Bucia	6.28	12.48	—	
Ciucia	6.52	1.48	5.28	
Huiedin	7.32	3.21	6.01	
Stana	7.51	3.54	—	
Aghiriş	8.12	4.34	—	
Ghirbĕu	8.24	4.52	—	
Nedeşdu	8.38	5.11	—	
Cluşiu (	8.57	5.40	7.08	
(	9.23	6.00	7.18	
Apahida	9.50	6.29	—	
Ghiriş	11.15	8.14	8.29	
Cucerdea	12.04	9.49	8.53	
Uióra	12.12	9.58	—	
Vinţulŭ de susŭ	12.19	10.07	—	
Aiudŭ	12.45	10.42	9.17	
Teiuşŭ	1.15	11.32	9.40	
Crăciunelŭ	1.44	12.03	—	
Blaşŭ	2.00	12.24	10.12	
Micăsasa	2.34	12.43	—	
Copşa mică	2.52	1.22	10.45	
Mediaşŭ	3.27	2.24	11.07	
Elisabetopole	4.01	3.06	11.29	
Sigişóra	4.50	4.17	12.15	
Haşfaleu	5.08	4.51	12.30	
Homorod	6.47	7.07	1.32	
Agostonfalva	7.36	8.10	2.04	
Apatia	8.09	8.46	2.24	
Feldióra	8.41	9.20	2.44	
Braşovŭ (	9.20	10.15	3.15	
(	—	6.00	3.25	
Timişŭ	—	6.57	4.03	
Predealŭ	—	7.32	4.28	
Bucurescĭ	—	—	10.25	

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Teiuşŭ	2.39	9.50	8.20
Alba-Iulia	3.40	10.42	9.10
Vinţulŭ de josŭ	4.04	11.09	
Şibotŭ	4.35	11.43	
Orăştia	5.02	12.13	
Simeria (Piski)	5.44	1.22	
Deva	6.05	1.48	
Branicĭca	6.34	2.21	
Ilia	7.01	2.54	
Gurasada	7.15	3.09	
Zam	7.49	3.48	
Soborşin	8.32	4.37	
Bĕrzova	9.19	5.30	
Conopŭ	9.40	5.58	
Radna-Lipova	10.16	6.38	8.24
Paulişŭ	10.32	6.56	8.41
Gyorok	10.48	7.15	9.01
Glogovaţŭ	11.17	7.48	9.30
Aradŭ (	12.32	8.05	9.45
(	12.00	8.45	6.10
Szolnok	4.00	2.10	7.27
Budapesta	7.44	6.40	—
Viena	6.20	—	—

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	8.25	8.35
Budapesta	8.00	6.55
Szolnok	11.14	12.28
Aradŭ (	3.35	5.30
(	4.00	6.20
Glogovaţŭ	4.16	6.39
Gyorok	4.47	7.19
Paulişŭ	5.02	7.39
Radna-Lipova	5.25	8.11
Conopŭ	5.57	8.49
Bêrzova	6.18	9.18
Soborşin	7.11	10.27
Zam	7.48	11.18
Gurasada	8.22	11.57
Ilia	8.40	12.27
Branicĭca	9.02	12.57
Deva	9.32	1.45
Simeria (Piski)	10.12	2.58
Orăştiă	10.47	3.46
Şibotŭ	11.14	4.20
Vinţulŭ de josŭ	11.46	5.06
Alba-Iulia	12.21	6.15
Teiuşŭ	12.53	7.00

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.30
Aradulŭ nou	6.26	12.54
Németh-Ságh	6.51	1.19
Vinga	7.28	1.50
Orczifalva	7.49	2.12
Merczifalva	8.09	2.30
Timişóra	8.58	3.15

Simeria (Piski) **Petroşeni**

	Trenŭ omnibus
Simeria	3.08
Streiu	3.45
Haţegŭ	4.33
Pui	5.19
Crivadia	6.05
Baniţa	6.43
Petroşeni	7.00

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	12.25	5.00
Merczifalva	1.16	5.56
Orczifalva	1.34	6.16
Vinga	2.04	6.50
Németh-Ságh	2.25	7.11
Aradulŭ nou	2.54	7.44
Aradŭ	3.10	8.00

Petroşeni—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus
Petroşeni	8.56
Baniţa	9.37
Crivadia	10.09
Pui	10.48
Haţegŭ	11.26
Streiu	12.06
Simeria	12.37

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.